

[Holstein.]

Landbrugets Biprodukter, skabe os Midler til kostbar Specialfabrikation i Stordrift. Men de danske Landmænd har alle mulige andre Tendenser end til at slaa sig sammen og slaas. Sammenhold er imidlertid nødvendigt, ogsaa naar Krigen er økonomisk. Jeg har søgt at samle de danske Andelslagterier, men forgæves. Danske Landmænd tror ikke, at noget duer, dersom de ikke alle sammen faar Lov til at lægge et Ord med ind.

Jeg tror, at Direktøren har Ret. Det er de danske Landboeres Ulykke, at de i en Nødstilstand uden Lige, hvor de kæmper paa Livet mod økonomisk Udbytning og social Deklassering og for Slægtens Tilknytning til Jorden og for Hjemmenes Opretholdelse, ikke har kunnet blive enige om, hvad de vil og ikke vil. Hvis den danske Landbostand ikke formaar at danne en Landbo-Fællesfront, vil den aldrig med Virkning kunne bekæmpe dem, som er dens egentlige Modstandere. Enten er den danske Landbostand en Blok, eller ogsaa er den ingenting politisk set.

Vi har nu været hele Barometret rundt med Krav om Lovforanstaltninger mod Krisen. Den officielle Landbrugspolitik har bevæget sig fra Godt Vejr til Foranderligt, fra Foranderligt til Regn og Storm og fra Storm til Jordskælv, derefter tilbage igen, indtil den nu søger Stade mellem Godt Vejr og Foranderligt. Hvad skal den menige Bonde tænke om hele denne 3-aarige Cirkusforestilling? Kan det undre, at vide Kredse i vort Folk fuldstændig har tabt Troen paa de gamle politiske Guder uden dog at have knyttet deres Tro eller Tillid til nye? Men et Folk, som i Politik ingen Guder har, det vil sige ingen Idealer, ingen bærende Anskuelser, ingen tillidvækkende Førere, gaar det som oftest ilde, indtil den almindelige Opløsningstilstand, politisk og moralsk, er naaet saa vidt, at det folkelige Selvopholdelsesinstinkt reagerer. Hvis de gamle politiske Partier ikke er i Stand til at enes om en frugtbringende Koalitionspolitik — skønt jeg ikke kan se rettere, end at det var en Vej frem, som med god Vilje fra alle Sider maatte kunne betrædes — og heller ikke hver for sig ejer Evnen til den politiske Selvfornyelse, som den nye Tid kræver, saa vil man ikke alene se nye politiske Bevægelser vokse frem uden om de gamle, men ogsaa se dem vokse sig saa stærke, at de gamle faar Valget mellem at antage det nye eller at blive skubbet til Side af det nye. „Den stille Magt“ i Folket, som Monrad talte om, gør sig altid stærkest

gældende i Opløsningstider, og den folkelige Fornuft, Redelighed og Æresfølelse, Folkeinstinktet for Ret og Uret er aldrig mere levende og stærkt, end naar alt synes haabøst. Naar det politiske Livs ansvarlige Folkeledere har tabt deres Slag, er det altid det menige Folks Sag at vinde et nyt. Folkeviljen hertil vokser i samme Forhold, som de ledendes manglende Evne og Vilje bliver aabenbar. Der kan endnu en Tid regeres i dette Land som hidtil, men jo længere det varer, des stærkere vil Reaktionen mod det bestaaende blive, des stærkere vil Kravet vokse om et omfattende folkeligt Systemskifte og en dybtgaaende Reformpolitik. Berettigelsen af dette Krav vil en Dag af den offentlige Mening blive godkendt med en Vægt, som gør det til almindeligt Eje og til den nye Tids Besegling.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller har Ordet for en kort Bemærkning.

Christmas Møller: Allerede medens det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen talte, bad jeg den højtærede Formand om Tilladelse til at gøre en enkelt personlig berigtigende Bemærkning, men den højtærede Formand har truffet den Bestemmelse, at saadanne korte Bemærkninger ikke maa gøres mellem Ordførertalerne, saaledes at jeg maa gøre den nu.

I og for sig skulde det jo være overflødigt at gøre denne Bemærkning, og overflødigt er det jo at gøre en Bemærkning til det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen, naar man ved, hvilke Midler han bruger, og hvilke Midler hans Parti i Virkeligheden autoriserer; men da man ogsaa fra anden Side har brugt lignende Midler mod mig, ønsker jeg her at sige, at det naturligvis er rigtigt, at der efter Mødet paa Langeplads blev kastet Sten efter mig, at jeg samlede den Sten op, som laa mellem mine Fødder, og som jeg har hjemme, og som jeg er blevet fotograferet med; enhver kan sige sig selv, at dette er Tilfældet, og anderledes kan det ikke være. Derfor siger jeg ikke dette til det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen, thi hvordan det ærede Medlems Tankegang er, kan være mig fuldkommen ligegyldigt, men jeg har Lov til i Fortsættelse af dette at sige, at det, jeg her har sagt, er gentagne Gange blevet udtrykt offentligt, ogsaa i „Berlingske Tidende“, og det er lidet sømmeligt, at man fra radikale og socialdemokratiske Presseorganers Side har anvendt saadanne Midler, som man har gjort.